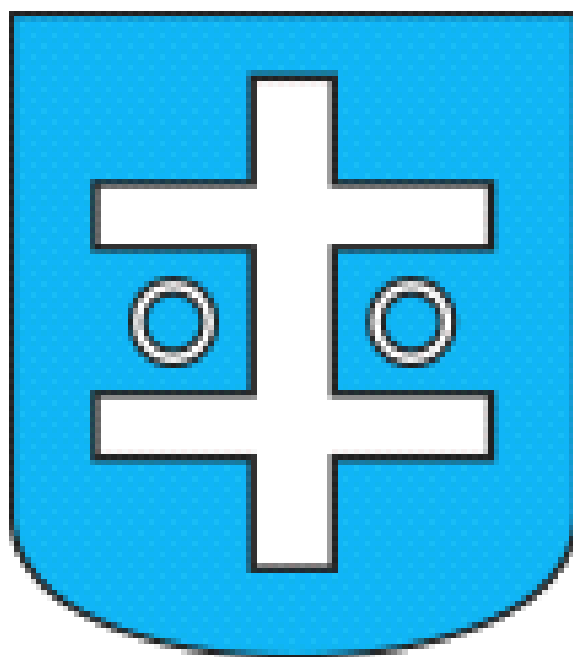

Załącznik Nr 1 do Uchwał Nr XXIII/222/2020
Rady Miejskiej we Wschowie z dnia 29 grudnia 2020 roku
w sprawie uchwalenia
Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2021-2023

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2021-2023**

Wschowa 2020

SPIS TREŚCI	Strona
I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne realizacji programu	5
III. Diagnoza społeczna	6
IV. Założenia programu	22
V. Analiza SWOT	22
VI. Adresaci programu	24
VII. Cele programu wspierania rodziny	25
VIII. Zasoby programu wspierania rodziny	28
IX. Przewidywane efekty	29
X. Źródła finansowania	29
XI. Monitoring i ewaluacja	30
XII. Podsumowanie	30

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021-2023 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest zapewnienie każdej rodzinie ochrony prawnej. Konieczność zapewnienia ochrony wynika przede wszystkim z art.71 konstytucji, w którym ustrojodawca nakłada na organy władzy publicznej obowiązek uwzględniania w swojej polityce społecznej i gospodarczej dobra rodziny, a zwłaszcza udzielania szczególnej pomocy rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, a w szczególności rodzinom wielodzietnym i niepełnym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy obywatel ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Sam ustrojodawca nie formułuje definicji rodziny. Nie podaje jej także ustawodawstwo zwykłe. Wielu autorów odnoszących się do nauk socjologicznych, najczęściej określają rodzinę, jako wspólnotę osób, która realizuje wspólne cele i pozostaje ze sobą w ścisłych i trwałych relacjach. W literaturze rodzina jest podstawową komórką społeczną składającą się z rodziców i dzieci. Zapewnia nie tylko ciągłość biologiczną społeczeństwa, ale również bezpieczeństwo emocjonalne i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. To właśnie rodzina jest pierwszym, najważniejszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu system wartości i ukierunkowuje jego aktywność, a także postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina poprzez zaspakajanie potrzeb takich jak poczucie bezpieczeństwa, stabilizacji, przynależności, możliwości wymiany uczuć, potrzeby miłości, bliskiego kontaktu, zrozumienia, uznania i szacunku, stwarza warunki do prawidłowego rozwoju osobowości swych członków. Kształtuje człowieka dojrzałego emocjonalnie i zrównoważonego psychicznie. W tej dziedzinie rodzina spełnia zadania zarówno wobec swych członków, jak też wobec społeczeństwa, przyczyniając się do ochrony jego zdrowia psychicznego.

W dobie intensywnych przemian gospodarczych, społecznych i kulturowych współczesna rodzina podlega różnorodnym przeobrażeniom. Przemiany te mają istotne znaczenia dla funkcji, jaką powinna ona pełnić względem swoich dzieci, a także dla jej struktury. Współczesna rodzina bardzo często narażona jest na szereg czynników, które w łatwy sposób mogą doprowadzić do jej dezorganizacji czy dysfunkcji. Coraz częściej obok rodziny tradycyjnej pojawiają się rodziny wybierające życie w związkach kohabitacyjnych, rodziny niepełne czy rodziny zrekonstruowane. Bez względu na model rodziny, każda z nich narażona jest na szereg zjawisk patologicznych. W szczególności do zjawisk patologicznych zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny należą: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, narkomania, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc w rodzinie. Konsekwencją zjawisk patologicznych jest niedostosowanie społeczne dzieci.

Problemy w rodzinie dysfunkcyjnej czy patologicznej często są złożone i wymagają nie tylko interdyscyplinarnych, ale i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem. W tej kwestii instytucje i podmioty, które zostały powołane do pracy na rzecz rodziny, ustawowo zobligowane są do zbudowania spójnego i scentralizowanego systemu wsparcia rodziny, który pozwoli na jej powrót do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym i społecznym. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych. W tym celu powstał niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021-2023, który pozostaje w zgodności z misją i wizją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2016-2022.

II. PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu podporządkowane są wszystkie ustawy i rozporządzenia. Realizując Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021 – 2023 swoje działania oparto w szczególności o:

1. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
3. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
5. Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
6. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
7. Ustawę z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
8. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
9. Ustawę z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
10. Ustawę z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty,
11. Ustawę z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny,
12. Ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
13. Ustawę z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
14. Ustawę z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
15. Ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych,
16. Ustawę z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne,
17. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2016-2022,
18. Ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
19. Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
20. Zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa Nr 55/2014 z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie umożliwienia spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali mieszkalnych oraz socjalnych stanowiących mieszkaniowy zasób Gminy, w formie świadczenia rzeczowego,
21. Ustawa z dnia 21 listopada 1996r. o muzeach,
22. Ustawa z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,

23. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020,

24. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wschowa.

III. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNEJ W GMINIE WSCHOWA

Gmina Wschowa jest gminą miejsko – wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie wschowskim. W skład Gminy wchodzi następujące sołectwa: Dębowa Łęka, Osowa Sień, Nowa Wieś, Hetmanice, Lgiń, Łysiny, Wygnańczyce, Tylewice, Przyczyna Górna, Konradowo, Kandlewo, Siedlnica, Olbrachcice, Łęgoń, Przyczyna Dolna.

Gminę Wschowa według stanu na dzień 30 września 2020r. zamieszkiwało 20760 mieszkańców.

W porównaniu z latami ubiegłymi liczba mieszkańców ma tendencję malejącą. Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców zamieszkujących na terenie gminy Wschowa w latach 2017-2019.

Lp.	Wiek	2017			2018			2019		
		Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem
1.	0-18	2259	2135	4394	2210	2091	4301	2178	2055	4233
2.	19-59	6122	6003	12125	5989	5828	11817	5885	5720	11605
3.	60-	1993	2824	4817	2066	2906	4972	2123	2977	5100
4.	Razem	10374	10962	21336	10265	10825	21090	10186	10752	20938

Analiza danych pokazuje, że stale maleje liczba dzieci oraz mieszkańców w wieku produkcyjnym, natomiast wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co oznacza że społeczeństwo na terenie Gminy Wschowa jest społeczeństwem starzejącym się.

1. Rodzina w systemie pomocy społecznej

Ze świadczeń pomocy społecznej korzystają przede wszystkim rodziny i osoby będące w trudnej sytuacji życiowej, które nie są w stanie pokonać swoich trudności życiowych własnym działaniem.

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie.

Z analiz sprawozdawczych oraz diagnozy środowiska lokalnego prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie wynika, że niezbędne są działania wspierające rodziny, gdyż wymagają one pomocy na różnych płaszczyznach. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin z dziećmi	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2017	756	1776	345	150	110	50	24	11
2018	699	1617	322	139	94	54	18	16
2019	661	1496	295	126	90	44	20	15

Powyższe dane pokazują, że w roku 2017 objętych pomocą społeczną było 8,32 % mieszkańców Gminy Wschowa, w roku 2018 – 7,67 % mieszkańców Gminy Wschowa, natomiast w roku 2019 Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie objął wsparciem 7,14 % mieszkańców Gminy Wschowa. Powyższe rodziny korzystały z następujących form pomocy:

Formy pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą w danym roku		
	2017	2018	2019
Zasiłek stały	68	70	67
Zasiłek okresowy	200	158	163
Zasiłek celowy	659	619	587
Posiłek:	244	223	218
w tym dzieci	172	163	157
Usługi opiekuńcze	54	58	51

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie wynika, że w latach 2017-2019 udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi u nich problemami:

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin objętych pomocą w danym roku		
	2017	2018	2019
Ubóstwo	340	308	272
Bezdomność	4	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	69	94	96
w tym wielodzietności	46	31	48
Bezrobocie	284	234	212
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	96	112	66
w tym rodziny niepełne	86	81	47
w tym rodziny wielodzietne	12	20	15
Alkoholizm	18	6	4
Narkomania	1	0	0
Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	14	6	3
Niepełnosprawność	361	362	338
Długotrwała lub ciężka choroba	392	362	331
Przemoc	1	0	4

Powyższe dane pokazują, że głównym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba. W Gminie Wschowa w roku 2017r. z tego powodu korzystało z pomocy społecznej 392 rodziny, w roku 2018 -362 rodziny, a w roku 2019 - 331 rodzin. Na podobnym poziomie z pomocy społecznej korzystały rodziny borykające się z problemem niepełnosprawności. W Gminie Wschowa w roku 2017r. z tego powodu korzystało z pomocy społecznej 361 rodziny, w roku 2018 - 362 rodziny, a w roku 2019 - 338 rodzin. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie realizuje również ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych i na jej mocy przyznaje i wypłaca zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych rodzinom z Gminy Wschowa, które spełniają wszystkie przesłanki zawarte w ustawie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z terenu Gminy Wschowa pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków rodzinnych w latach 2017-2019.

Świadczenia rodzinne	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	1104	1162	914
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	119	83	96
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	199	161	172
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	75	61	62
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	63	57	63
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	202	209	190
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	171	147	140
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	654	625	579
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	156	128	124

Na mocy ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie przyznaje i wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego rodzinom, które spełniają wszystkie przesłanki zawarte w powyższej ustawie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z terenu Gminy Wschowa pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2017-2019.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	Liczba rodzin pobierających świadczenie w roku		
	2017	2018	2019
	123	128	122

Z dniem 1 kwietnia 2016r. w życie weszła ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zgodnie z nią Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie przyznaje i wypłaca świadczenie wychowawcze rodzinom z terenu Gminy Wschowa. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin jak została objęta tą formą wsparcia w latach 2017 - 2019.

Świadczenie wychowawcze	Liczba rodzin pobierających świadczenie w roku		
	2017	2018	2019
	1564	1631	2260

Gmina Wschowa w ramach swoich zadań realizuje również ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin jak została objęta tą formą wsparcia w latach 2017 - 2019.

Dodatek mieszkaniowy	Liczba rodzin pobierających świadczenie w roku		
	2017	2018	2019
	124	85	49

Analiza sprawozdawcza pokazuje, że w Gminie Wschowa zamieszkują rodziny, które wymagają wsparcia z różnych względów. Każda z wyżej wymienionych ustaw posiada swoje kryterium dochodowe, którego rodzina nie może przekroczyć, aby otrzymać dane świadczenie. Oznacza to, że rodzina żyjąca poniżej kryterium dochodowego, o którym mowa w danej ustawie może liczyć na pomoc finansową ze strony państwa. Powyższe dane wskazują, że w Gminie Wschowa zamieszkują rodziny posiadające dochód niższy od ustawowego kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej, a to jest najniższe z wyżej wymienionych ustaw. Dużym wsparciem dla rodzin wielodzietnych jest świadczenie wychowawcze, gdyż analiza danych sprawozdawczych pokazuje spadek liczby korzystających z pomocy społecznej rodzin z dziećmi, a zauważalna jest rosnąca tendencja pobierania świadczenia wychowawczego na dzieci.

2. Asystent rodziny i piecza zastępcza.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela wskazuje ten podział:

Gmina	Powiat	Samorząd Województwa
Profilaktyka –wspieranie rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna • Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy • Adopcja 	
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny • Placówka wsparcia dziennego • Rodziny wspierające • Inne podmioty działające na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka • Placówki opiekuńczo-wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) • Rodziny pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Gmina jest pierwszym i najważniejszym elementem tego systemu. Jej działania nakierowane są na udzielenie rodzinie wszechstronnej pomocy, tak, aby mogła ona poradzić sobie z doznawanymi trudnościami i by w efekcie nie doszło do interwencji w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Działania pomocowe na poziomie gminy mają być również prowadzone w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną i zmierzają one wówczas do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, by możliwy był jak najszybszy powrót dziecka pod ich opiekę. Działania te ustawodawca nazywa „wspieraniem rodziny” i mogą one mieć charakter działań profilaktycznych lub zmierzających do reintegracji rodziny.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie ze strony gminy w postaci asystenta rodziny. Możliwość taka wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia psychiczno – emocjonalnego, diagnostyczno – monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Szczegółowe zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i są to:

1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,

- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie zatrudnia jednego asystenta rodziny, który pracuje z maksymalnie 15 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2018-2019 w Gminie Wschowa przedstawia się następująco:

Rok	Liczba rodzin objętych asystenturą	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci w rodzinach
2018	17	75	47
2019	17	70	44

Asystent rodziny pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny objętej asystenturą lub w miejscu wskazanym przez nią przyczyniając się do poprawy sytuacji problemowej w zakresie socjalnym, psychologicznym, wychowawczym. W latach ubiegłych asystent rodziny z różnych powodów zakończył swoją pracę w 14 rodzinach.

Zakończona praca z powodu	2017	2018	2019
osiągnięcia celu – poprawa sytuacji rodziny	1	4	4
braku współpracy	0	0	1
zmiany miejsca zamieszkania (inna Gmina)	1	0	0
zmiany metody pracy	0	2	1

Asystent rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, w której nastąpiła poprawa sytuacji na ogół otrzymuje kolejną rodzinę, w której występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Oznacza to, że w Gminie Wschowa zamieszkują rodziny, które wymagają wsparcia instytucjonalnego.

Zdarzają się jednak sytuacje, w których z jakiegoś powodu rodzina nie poprawia swojej sytuacji życiowej, pomimo wielu starań i zabiegów, funkcja opiekuńczo-wychowawcza jest przez nich wypełniana w niedostateczny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest zabezpieczenie dziecka w pieczy zastępczej. Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy, gmina, z której pochodzi dziecko, ponosi część odpłatności za jego pobyt w zewnętrznych formach pieczy zastępczej. Działaniami w ramach systemu pieczy zastępczej na terenie Gminy Wschowa w latach ubiegłych objętych było:

Rok	Liczba dzieci w rodzinie zastępczej i pogotowiu rodzinnym	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
2017	13	9
2018	18	13
2019	21	17

3. Karta Dużej Rodziny

W połowie 2014 roku powstał rządowy program dla rodzin wielodzietnych na podstawie, którego Minister Pracy i Polityki Społecznej uruchomił system przyznawania Kart Dużej Rodziny.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin, z co najmniej trójką dzieci zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia, więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia.

W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach.

Na terenie Miasta i Gminy Wschowa Partnerami Karty Dużej Rodziny są:

1. Bank Zachodni WBK ul. Niepodległości
2. PKO Bank Polski: Plac Grunwaldu, ul. Zielony Rynek, Bohaterów Westerplatte
3. Stacja Paliw ORLEN Przyczyna Dolna
4. Firma Słomiński ul. Bohaterów Westerplatte
5. Salon PLAY ul. Niepodległości
6. T-MOBILE S.A ul. Niepodległości
7. ORANGE ul. Niepodległości
8. JADŁODAJNIA - STOŁÓWKA "WSCHOWIANKA" u. Niepodległości
9. Sklepy spożywcze – LIDL ul. Staroleszczyńska 15

Wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny mieszkańcy Gminy Wschowa mogą składać w Ośrodku Pomocy Społecznej we Wschowie przy ulicy Klasztornej 3.

Poniższa tabela obrazuje realizację tego zadania w latach 2017-2019.

Rok	Liczba przyjętych wniosków	Liczba rodzin	Liczba wydanych kart	w tym dla dzieci:
2017	25	43	170	108
2018	52	68	324	209
2019	512	522	1081	201

4. Rynek pracy

Jednym z głównych powodów przyznawania rodzinie pomocy z pomocy społecznej jest bezrobocie, które jest zjawiskiem polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć podjęcia nie znajdują faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia. Brak zatrudnienia często jest powodem różnych sytuacji konfliktowych w rodzinie.

Poniższe tabele pokazują jak kształtowało się to zjawisko w latach 2017-2019.

Wyszczególnienie	Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
MIASTO WSCHOWA	479	300	59	39	196	139	188	84
GMINA WSCHOWA	227	136	32	22				
OGÓŁEM 2017	1228	770	165	103	347	251	341	146

Wyszczególnienie	Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
MIASTO WSCHOWA	412	269	65	41	184	136	168	69
GMINA WSCHOWA	219	124	33	18				
OGÓŁEM 2018	1119	687	163	94	326	236	317	128

Wyszczególnienie	Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
MIASTO WSCHOWA	389	245	58	32	169	116	160	65
GMINA WSCHOWA	215	124	23	12				
OGÓŁEM 2019	1022	631	150	96	297	212	283	116

Analiza tabel pokazuje, że tendencja zjawiska bezrobocia w Gminie Wschowa jest malejąca.

Biorąc pod uwagę przedział wiekowy, 19-60 dla kobiet i 19-65 dla mężczyzn, który stanowi wiek produkcyjny, w roku 2017 w Gminie Wschowa zamieszkiwało 13087 mieszkańców, w roku 2018 zamieszkiwało 12791 mieszkańców, zaś w roku 2019 – 12568 mieszkańców. W roku 2017 na terenie Gminy Wschowa bezrobotni stanowili 9,38 % wszystkich mieszkańców będących w wieku produkcyjnym. W roku 2018r. poziom bezrobocia w Gminie Wschowa spadł do 8,75 %, a w roku 2019 poziom bezrobocia wyniósł 8,13%.

Gmina Wschowa wspierając rodziny dotknięte problemem bezrobocia, co roku zatrudnia mieszkańców Miasta i Gminy Wschowa w ramach robót publicznych i prac społeczno - użytecznych. Prace społeczno-użyteczne dofinansowane są ze środków gminy. Na ten cel Gmina Wschowa wydaje około 30 000zł rocznie.

5. Poradnictwo specjalistyczne

Na terenie Gminy Wschowa poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Poradnictwo specjalistyczne świadczone osobom lub rodzinom realizowane jest zgodnie z podstawowymi zasadami, które zapewniają osobom fundamentalne poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego. Do zasad tych należy:

- bezpłatność – osoba/rodzina otrzymuje usługę niezależnie od posiadanych środków finansowych, bez względu na jego dochód i status materialny, bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek opłat, np. administracyjnych, itp.
- poufność – konsultacje prowadzone są w warunkach na zasadach pełnej poufności, a dokumentacja powstała w wyniku świadczenia poradnictwa jest przechowywana w sposób uniemożliwiający dostęp osób niepowołanych. Jednocześnie osoba/rodzina musi być poinformowany o ograniczeniu zasady poufności w przypadku konieczności przekazania informacji o prowadzonej sprawie uprawnionym organom (prokuratura, sąd, policja)

- profesjonalizm–konsultacje prowadzą specjaliści, osoby kompetentne, o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach pozwalających na rzetelną i wyczerpującą pracę nad konkretnym zagadnieniem z uwzględnieniem możliwości percepcyjnych osoby/rodziny
- etyka –u podstaw poradnictwa leży pełne poszanowanie osoby, jego godności i autonomii, niezależnie od wartości czy metodologii stosowanej przez profesjonalistę, w trakcie współpracy nad poszukiwaniem możliwie najlepszych rozwiązań problemu, prowadzący poradnictwo uwzględnia niezależność osoby i jej prawo do podejmowania suwerennych decyzji
- dostępność–każdej osobie zgłaszającej chęć skorzystania z poradnictwa, udzielane jest ono w możliwie najkrótszym terminie, a w przypadku kryzysu zagrażającego zdrowiu lub życiu - w trybie interwencyjnym.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie działa Punkt Specjalistycznego Poradnictwa i Interwencji Kryzysowej, który udziela wsparcia osobom i rodzinom w przezwyciężeniu ich trudnych sytuacji życiowych z zakresu poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i przeciwdziałania przemocy.

Na terenie Powiatu Wschowskiego działa również Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna we Wschowie, która podejmuje wszelkie starania, aby wesprzeć rodzinę w jej trudnych sytuacjach życiowych.

Na szczeblu gminnym mieszkańcy Gminy Wschowa objęci są również poradnictwem specjalistycznym, które w szczególności świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie, Zespół Interdyscyplinarny we Wschowie oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie. Wszystkie te instytucje w swoich działaniach wspierają rodziny, które własnym działaniem nie są w stanie przezwyciężyć swojej trudnej sytuacji życiowej. Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną zespołu interdyscyplinarnego.

Poniższa tabela obrazuje wymiar ujawnionego zjawiska przemocy w rodzinach i prac grup roboczych w kierunku jej zaprzestania.

Rok	Liczba założonych „Niebieskich Kart” w danym roku	Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” w danym roku z powodu:	
		przypuszczenia o zaprzestaniu przemocy w rodzinie	braku zasadności podejmowania działań
2017	120	40	16
2018	121	86	29
2019	84	52	40

W trosce o powrót rodziny do prawidłowego funkcjonowania Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie, co roku swoimi działaniami obejmuje rodziny, które borykają się z różnymi uzależnieniami. Poniższa tabela przedstawia działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie na przestrzeni lat 2017 – 2019.

Działania GKRPAiPN	Liczba rodzin objęta działaniami w roku		
	2017	2018	2019
skierowanie na badanie do Biegłego Sądowego celem pozyskania opinii psychiatryczno - psychologicznej w przedmiocie uzależnień	15	27	3
kierowanie wniosku do Sądu o wydanie nakazu leczenia odwykowego	12	20	4
kierowanie wniosku do Sądu o interwencję w rodzinie	1	1	0

Osoby i rodziny skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie mogą uzyskać wsparcie ze strony psychologa, mediatora rodzinnego i prawnika. Ponadto mogą skorzystać z grupy wsparcia dla trzeźwych alkoholików lub grupy wsparcia dla ofiar przemocy, osób współuzależnionych czy Dorosłych Dzieci Alkoholików.

Na terenie Gminy Wschowa działa Zespół Pielęgniarek i Położnych „Vita-Med.”, który planuje i realizuje kompleksową opiekę pielęgniarską i pielęgnacyjną nad rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób, świadczeń pielęgnacyjnych, świadczeń diagnostycznych, świadczeń leczniczych oraz świadczeń rehabilitacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia „Vita-Med” we Wschowie na rzecz mieszkańców Gminy Wschowa.

Działania	Liczba świadczeń		
	2017	2018	2019
Wizyty patronażowe	164	140	131
Wizyty położnej u noworodka	1313	1131	1317
Wizyty położnej u kobiet ciężarnych	3269	2525	2909
Świadczenia profilaktyczne w szkołach	924	913	1026
Świadczenie lecznicze i zabiegi wykonane w szkołach	533	912	805
Świadczenie pomocy doraźnej w szkole	4581	4369	4187

6. Programy opiekuńczo-wychowawcze

Pozaszkolne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci są bardzo różne, w zależności od ich zainteresowań. Zajęcia te mogą mieć formę ruchową, stolikową, dydaktyczną, pomocową czy wyrównawczą. W obecnych czasach, każda szkoła posiada świetlicę, z której dziecko z różnych powodów może z niej korzystać. Zajęcia organizowane przez opiekunów obejmują między innymi: pomoc w nauce szkolnej, zabawy ruchowe, zajęcia artystyczne (plastyczne, muzyczne, teatralne, rękodzielnicze).

Na terenie Gminy Wschowa znajduje się 8 przedszkoli, 8 szkół podstawowych, a także 3 szkoły ponadpodstawowe: I Liceum Ogólnokształcące im. Tomasza Zana, I Zespół Szkół im. Stanisława Staszica, Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego. Inne placówki oświatowe na terenie Gminy Wschowa to: Dom Dziecka, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia.

W szczególności dla tej grupy osób Gmina Wschowa tworzy szereg programów opiekuńczo - wychowawczych poprzez działalność takich instytucji jak: Muzeum Ziemi Wschowskiej, Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury i Rekreacji.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wschowie w roku 2018 i 2019 przeprowadziła szereg działań na, a do najważniejszych należały:

Nazwa zajęć	Rok 2018		Rok 2019	
	Liczba spotkań	Liczba uczestników	Liczba spotkań	Liczba uczestników
Klubik Maluszka dla dzieci w wieku 1,8 - 5 lata.	28	333	43	617
Hece w bibliotece dla dzieci w wieku 6-12 lat	9	75	11	97
Angielski dla dzieci w wieku 6-10 lat	7	69	7	46
Popołudnie z planszówkami	4	30	9	35
Kreatywnie z Photonem – zajęcia kreatywne z robotami interaktywnymi dla dzieci w wieku 6-10 lat	-	-	8	66
Dyskusyjny Klub Książki dla Dzieci i Młodzieży	-	-	7	24
Projekt czytelniczy „Mała Książka – Wielki Człowiek” dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat	-	-	-	93

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Wschowa w roku 2019 przeprowadziła również następujące zajęcia:

- „Eko-kwiaty” – zajęcia warsztatowe dla dzieci w wieku 7-12 lat, udział wzięło 40 osób,
- „Malowanie wełną” - zajęcia warsztatowe dla dzieci w wieku od 7-12 lat, udział wzięło 51 osób,
- 8 konkursów, w tym plastyczne, wiedzy, recytatorskie, fotograficzny dla 274 osób.

Centrum Kultury i Rekreacji we Wschowie działając na rzecz wspierania mieszkańców Gminy Wschowa w latach ubiegłych przeprowadziło szereg imprez kulturalno –rozrywkowo - sportowych. Ponadto instytucja ta, od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych, dla dzieci i młodzieży prowadzi koła zainteresowań, między innymi: sekcję plastyczną, klub szachowy, sekcję teatralną, sekcję modelarską, sekcja brydża sportowego, a od lutego 2020 r. przy Centrum Kultury i Rekreacji działa sekcja Młodzieżowej Orkiestry Dętej CKiR wraz ze szkołą nauki gry na instrumentach. Młodzieżowa Orkiestra Dęta CKiR i szkoła zrzesza ponad 50 uczestników. Dla dorosłych przy Centrum Kultury i Rekreacji działa sekcja brydża sportowego, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Chór Kantylena oraz Chór Lutnia działający w Siedlnicy. W swojej działalności współpracuje z klubami sportowymi z terenu Gminy Wschowa: Avia Siedlnica, Pogoń Wschowa, Korona Wschowa, Tajfun Lgiń, WSTK. Współpraca ta polega na organizowaniu wspólnych imprez, zawodów, pomocy i obsługi niektórych przedsięwzięć, przygotowaniu stadionów, pomocy przy rejestracji zawodników.

Centrum Kultury i Rekreacji wspiera wszystkie lokalne szkoły i przedszkola w organizacji festynów, przedstawień, przeglądów, zawodów sportowych i imprez dla dzieci. Nieodpłatnie udostępnia nagłośnienie, salę widowiskową, salę sportową i prowadzi imprezy. W roku 2019 przeprowadziło następujące działania:

- Eliminacje powiatowe PRO ARTE Lubuski Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej – 12 luty 2019r, liczba uczestników 55 osób,
- Konkurs na Koszyk Wielkanocny dla przedszkoli i szkół podstawowych z terenu Gminy Wschowa – 14 kwietnia 2019r.,
- Patriotyczny Konkurs Plastyczny o zasięgu ponadlokalnym obejmującym województwo lubuskie, dolnośląskie i wielkopolskie – 23 październik 2019r., liczba uczestników 80 osób,
- Patriotyczny Konkurs Recytatorski o zasięgu ponadlokalnym obejmującym województwo lubuskie, dolnośląskie i wielkopolskie – 30 październik 2019r., liczba uczestników 50 osób,

- III Festiwal Piosenki Patriotycznej i żołnierskiej o zasięgu ponadlokalnym obejmującym województwo lubuskie, dolnośląskie i wielkopolskie – 7 listopada 2019r., liczba uczestników 50 osób,

- Konkurs na Najładniejszą Choinkę w Gminie Wschowa dla przedszkoli i szkół podstawowych z terenu Gminy Wschowa – 7 grudnia 2019r.

Muzeum Ziemi Wschowskiej we Wschowie w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 w roku 2019 przeprowadziło szereg działań na rzecz organizowania olimpiad przedmiotowych, warsztatów i konkursów oraz przeglądów artystycznych, a do najważniejszych należały:

- Niedzielne Zabawy w Muzeum - spotkania warsztatowe, poświęcone głównie dziedzictwu kulturowemu i historii, angażujące dzieci z opiekunami, rodziny, rodzeństwa, ale też wychowanków Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek. Łącznie w 2018 roku odbyło się 5 takich spotkań, w których uczestniczyło 100 osób.

- wiosną 2019r. zorganizowano konkurs pn. „Jak smakuje dziedzictwo?”. Jego celem było zbieranie opowieści rodzinnych i kulinarnych z regionu wschowskiego. Konkurs był skierowany dla wszystkich chętnych osób, bez ograniczeń wiekowych i miał połączyć pokolenia. W konkursie prace złożyło 6 osób.

- jesienią 2019r. realizowano projekt pn. „Jak smakuje dziedzictwo?”, jako kreatywne warsztaty kulturowo – kulinarne, realizowane w programie „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021”. Powstało wydawnictwo – „Jak smakuje dziedzictwo?”, a jego wydanie poprzedzone było warsztatami, w których uczestniczyli uczniowie Szkoły Podstawowej w Siedlnicy i Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego we Wschowie. Zwieńczeniem projektu było spotkanie finałowe. Do uczestnictwa w nim zaproszeni byli wszyscy mieszkańcy Wschowy z różnych grup społecznych i wiekowych. Liczba uczestników projektu wyniosła 65 osób.

- w ramach współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wschowie na rok akademicki 2018/2019 i 2019/2020 ustalono wykłady pod nazwą „Historia i sztuka” dla dwóch grup, raz w tygodniu. W obu grupach jest średnio 60 słuchaczy.

- od 27 maja do 30 października 2019r. w pracach porządkowych w obu siedzibach Muzeum i Lapidarium Rzeźby Nagrobnej brali udział praktykanci ze Szkoły Przystosowującej do Pracy w SOSW. Łącznie w 2019 roku uczestniczyło 6-8 osób.

Ponadto Muzeum Ziemi Wschowskiej w roku 2019 podpisało 14 porozumień o wolontariacie, który w szczególności polegać będzie na współdziałaniu w sferze edukacji i promocji w aktywizacji społecznej młodzieży.

Gmina Wschowa we współpracy z innymi instytucjami wspierała finansowo realizację projektów profilaktycznych mających na celu organizowanie olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów, przeglądów artystycznych szczególnie XX Olimpiadę Sportową Przedszkolaków, Turniej wiedzy o Bezpieczeństwie pn. „ Bezpieczne wakacje z LUPO”, Festiwal pn. „Majowa Nutka 2019”.

Na terenie Gminy Wschowa działa również szereg organizacji pozarządowych, w tym również kościoły, które czynnie biorą udział w wspieraniu rodziny.

Na terenie Gminy Wschowa brak jest placówek wsparcia dziennego, które zapewniają dzieciom z rodzin dotkniętych trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi opiekę i wychowanie. Zgodnie z art. 18 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021 – 2023 jest wypracowanie spójnego systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Do najważniejszych działań, które przyczynią się do stworzenia kompleksowego wsparcia rodziny należą:

- edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- wzmocnienie systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przez nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia.

V. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021- 2023 dokonano analizy SWOT, która polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT skupia się głównie na odpowiedzi na pytania:

1. Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
2. Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
<ul style="list-style-type: none"> • baza instytucji wspierających rodzinę: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy • zatrudnienie asystenta rodziny • funkcjonowanie placówek służby zdrowia • funkcjonowanie placówek oświatowych • funkcjonowanie niepublicznych przedszkoli i żłobków • funkcjonowanie na terenie Gminy Muzeum Ziemi Wschowskiej, Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury i Rekreacji • funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu • działalność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych • dobra współpraca instytucji zajmujących się problemami społecznymi • profesjonalna kadra pracownicza poszczególnych instytucji działających na rzecz rodzin • dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. 	<ul style="list-style-type: none"> • długotrwała zależność osób i rodzin od pomocy społecznej • bierna postawa części beneficjentów pomocy społecznej w rozwiązywaniu problemów życiowych • postawa roszczeniowa • niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej • brak pomocy psychologicznej dla dzieci i słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego • niedostateczne zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego • zmiana modelu rodziny • niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych • osłabienie więzi rodzinnych • starzenie się społeczeństwa • zatrudnienie w szarej strefie • bezrobocie • ograniczona ilość mieszkań komunalnych i socjalnych • brak lokalnego ośrodka wsparcia dla osób przeżywających kryzys, dotkniętych przemocą w rodzinie, brak schronienia

<p>przez pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie i wiedza pracowników OPS we wspieraniu rodzin • umiejętność diagnozowania i analiz problemów rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • realizacja programów profilaktycznych • program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc • programy edukacyjne w szkołach • odpowiednio wyposażona baza szkół i placówek • odżywianie dzieci w każdej szkole • silne więzi rodzinne • system stypendialny dla dzieci • rozwinięta baza rekreacyjno -oferty sportowe (boiska ORLIK, OSIR, basen, place zabaw, siłownia) • coroczne organizowanie półkolonii • organizacje pozarządowe w tym Kościoły 	<p>w sytuacjach interwencyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty utrzymania rodziny • brak placówek wsparcia dziennego • brak rodzin wspierający
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
<ul style="list-style-type: none"> • dostępne środki zewnętrzne • zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia • współpraca z placówkami powiatowymi: PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, sąd – kuratorzy, Komenda Powiatowa Policji • wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców • podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji wspierających rodziny • zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych • wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • zanik więzi i tradycji rodzinnych • występowanie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm) • wzrost kosztów utrzymania rodziny • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej tzw. „dziedziczenie biedy” • demotywacyjny charakter przyznawania pomocy społecznej • niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • wypalenie zawodowe pracowników • stereotypowe myślenie rodzin o ośrodku pomocy społecznej jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego • niespójne i ciągle zmieniające się przepisy prawa

Analiza SWOT pokazuje, że Gmina Wschowa posiada dość duży zasób instytucji i podmiotów działających na rzecz wspierania rodziny, co ułatwi osiągnięcie założonego celu w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, czyli zbudowania zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie potrafią samodzielnie ich przezwyciężyć. Szanse na osiągnięcie celu są wysokie.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Miasta i Gminy Wschowa, w których występują różne dysfunkcje lub pozostają w szeroko rozumianym kryzysie, zagrożone marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym, wymagające wsparcia odpowiednich instytucji. Dla celów tego programu przyjęto definicję rodziny, o której mowa w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Według niniejszej ustawy rodzinę określa się, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Oznacza to, że rodziną jest każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

VII. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Celem strategicznym Gminnego Programu Wspierania Rodziny we Wschowie na lata 2021-2023 jest stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu jej prawidłowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację 7celów operacyjnych, jakie zostały wskazane w tabeli poniżej, a te zaś zostaną osiągnięte poprzez realizację określonych zadań.

Cel operacyjny: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i profesjonalnego wsparcia rodzinom biologicznym, aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńczo – wychowawcze wobec dzieci.		
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Zapewnienie rodzinom wymagającym wsparcia pomocy finansowej i rzeczowej – budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin	- liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • PUP • ZI
2. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia poprzez asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci wychowujących się w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • OPS
3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego rodzinom i dzieciom oraz informowanie o instytucjach pomocowych dla rodzin wymagających wsparcia	- liczba udzielonych porad prawnych, psychologicznych - liczba osób skierowanych do różnych instytucji pomocowych	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy • PPP • Placówki oświatowe • PCPR • ZI • GKRPAiPN
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem”	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego - liczba rodzin, którym udzielono	<ul style="list-style-type: none"> • OPS

	jednorazowe świadczenie w ramach zadań z zakresu ustawy „Za życiem”	
5. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia w formie rodzin wspierających	- liczba zawartych umów z rodzinami wspierającymi - wysokość środków wydanych na ten cel	<ul style="list-style-type: none"> • OPS
6. Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia	- liczba grup wsparcia - liczba osób korzystających z grup wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPAiPN
7. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	- liczba rodzin korzystających z warsztatów dla rodziców - liczba kampanii społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy • PPP • Placówki oświatowe • GKRPAiPN • PCPR • KPP • ZI
8. Wdrażanie programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem, niewydolną wychowawczo	- liczba programów zrealizowanych na rzecz wspierania rodzin - liczba osób uczestniczących w programie	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPAiPN • PPP • Placówki oświatowe • ZI • PPP
9. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo - wychowawcze prowadzona przez pracownika socjalnego	- liczba wykonanych prac socjalnych	<ul style="list-style-type: none"> • OPS
Cel operacyjny: Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży		
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Wsparcie rodzin w opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat	- liczba placówek opieki - liczba opiekunów - liczba dzieci uczęszczających do żłobka	<ul style="list-style-type: none"> • Publiczne żłobki • Urząd Miasta i Gminy
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	-liczba pakietów ponadprogramowych nieobowiązkowych - ilość zajęć korekcyjno-kompensacyjnych - liczba świetlic szkolnych - liczba uczniów, którym przyznano stypendia, zasiłki i – liczba uczniów, którym dofinansowano wycieczkę lub wyjazd	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • Placówki oświatowe • Biblioteka Publiczna • PPP
3. Organizowanie olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów przeglądów artystycznych	- liczba i zasięg organizowanych przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe • Biblioteka Publiczna • CKiR • Muzeum Ziemi Wschowskiej • GKRPAiPN
Cel operacyjny: Zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy		

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Realizowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych dotyczących uzależnień dla dzieci i młodzieży	- liczba zrealizowanych programów - liczba odbiorców	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki Oświatowe • GKRPAiPN • Urząd Miasta i Gminy • KPP • OPS • PPP
2. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, do podjęcia terapii, leczenia odwykowego	- liczba wniosków o leczenie do GKRPAiPN	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • GKRPAiPN • KPP • ZI
3. Wrażanie i propagowanie lokalnych inicjatyw z dziedziny rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy	- liczba lokalnych inicjatyw	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • KPP • GKRPAiPN • ZI • Placówki Oświatowe • Służba Zdrowia • Urząd Miasta i Gminy • PPP
Cel operacyjny: Wsparcie rodziny w profilaktyce zdrowotnej na rzecz poprawy jakości jej życia		
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej wraz z fluoryzacją kontaktową zębów u dzieci	- liczba dzieci objętych fluoryzacją - ilość zajęć edukacyjnych z zakresu higieny jamy ustnej	<ul style="list-style-type: none"> • Pielęgniarki Podstawowej Opieki Zdrowotnej
2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny	- liczba wizyt	<ul style="list-style-type: none"> • Pielęgniarki Podstawowej Opieki Zdrowotnej • Placówki oświatowe
3. Realizowanie programów prozdrowotnych	- liczba programów	<ul style="list-style-type: none"> • Pielęgniarki Podstawowej Opieki Zdrowotnej • Placówki oświatowe
Cel operacyjny: Wspieranie form organizacji wolnego czasu służącemu umacnianiu więzi rodziny		
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	- ilość turnusów - liczba uczestników	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • PCPR • GKRPAiPN • Urząd Miasta i Gminy
2. Organizowanie festynów, imprez rekreacyjno-sportowych	- liczba zorganizowanych imprez na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • CKiR • GKRPAiPN • Placówki oświatowe • KPP • Straż Miejska • Muzeum Ziemi Wschowskiej • Biblioteka Publiczna

		<ul style="list-style-type: none"> • PPP
3. Utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego	- liczba placówek wsparcia dziennego - liczba uczestników	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPAiPN • Urząd Miasta i Gminy
Cel operacyjny: Reintegracja rodziny		
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Planowanie i wdrażanie procesu odbudowania więzi w rodzinach, w których na skutek kryzysu więzi te zostały zerwane bądź nadszarpnięte	- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • PCPR • ZI • GKRPAiPN
Cel operacyjny: Tworzenie systemu wspierania rodziny		
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Uczestnictwo w szkoleniach dotyczących wspierania rodziny w zakresie pełnienia jej prawidłowej funkcji opiekuńczo – wychowawczej	- liczba szkoleń dla pracowników w zakresie pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	<ul style="list-style-type: none"> • OPS
2. Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających	- liczba zorganizowanych szkoleń	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • GKRPAiPN
3. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej - wysokość środków wydanych na ten cel	<ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy

VIII. ZASOBY PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej działające na terenie Gminy Wschowa, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną autorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021-2023.

Autorami programu na poziomie gminy są:

- Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie
- Urząd Miasta i Gminy Wschowa
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie
- Centrum Kultury i Rekreacji we Wschowie

- Muzeum Ziemi Wschowskiej
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wschowie
- Placówki Oświatowe

Autorami programu na poziomie powiatu są:

- Placówki Służby Zdrowia
- Placówki Oświatowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie
- Komenda Powiatowa Policja we Wschowie
- Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wschowie
- Sąd Rejonowy we Wschowie

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Zakładanym efektem programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki ścisłej współpracy instytucji działających na rzecz dobra rodzin. System powinien opierać się na szybkim i skutecznym przepływie informacji pomiędzy instytucjami oraz na tworzeniu zespołów wspierających rodziny w kryzysie.

Działania zintegrowanego systemu pomocy przyczynić się mają do stworzenia w rodzinach optymalnych warunków dla ich prawidłowego funkcjonowania oraz do poprawy stylu i jakości ich życia. Takie efekty realizacji programu można osiągnąć w szczególności poprzez:

- wzmocnienie więzi rodzinnych
- poprawę funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci oraz rodzin,
- dążenie do zmniejszenia się negatywnych zachowań pośród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego,
- efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów
- zwiększenie kompetencji społecznych rodziców, w szczególności rodzicielskich i opiekuńczo-wychowawczych.
- wzrost aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne i zawodowe.

Powyższe działania pozwolą również na ograniczenie zjawiska umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i zminimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Koordinatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 jest Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych pozyskanych od instytucji i podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Uzyskane dane umożliwią ocenę stopnia realizacji Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

Przedmiotem ewaluacji w szczególności będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników oraz refleksja nad aspektami, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz przedstawia Radzie Gminy w terminie do 31 marca każdego roku roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z jego realizacją.

XII. PODSUMOWANIE

W dobie szybko rozwijającej się gospodarki państwo polskie nie zapomina o rodzinie, która jest fundamentem życia społecznego. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest najlepszym tego dowodem. Zakłada ona, bowiem, że pomoc rodzinie naturalnej, która z różnych powodów nie pełni prawidłowo swoich funkcji, jest niezbędna ze względu na dobro jej członków, a umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest ostatecznością. W momencie, kiedy dziecko zostaje umieszczone w pieczy zastępczej niezbędne jest podjęcie takich działań, które pozwolą dziecku na szybki powrót do rodziny biologicznej, która jest naturalnym środowiskiem dla jego prawidłowego rozwoju.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-

letnich gminnych programów wspierania rodziny. Oznacza to, że każda Gmina musi wykorzystać wszelkie możliwości i zasoby w niesieniu pomocy rodzinie, która przeżywa życiowe trudności.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021-2023 jest stworzenie optymalnych warunków do opieki i wychowania dzieci w rodzinie naturalnej. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny i naprawczy, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. W sytuacji, kiedy rodzina nie będzie w stanie samodzielnie się z nimi zmierzyć niezbędne będzie wprowadzenie pomocy instytucjonalnej. Niniejszy program zakłada wypracowanie kompleksowego systemu współpracy między instytucjami dążącymi do przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która w przyszłości będzie samodzielnie rozwiązywać własne problemy. Stan ten zostanie osiągnięty, gdy rodzina otrzyma kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Każda rodzina jest w innej sytuacji, posiada własny potencjał i od tego zależy, jak intensywnego wymaga wsparcia. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy rodziny założenia płynące z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mają szansę zostać zrealizowane.